

**М'ЯКА СИЛА В КОСМІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ США: ДЕРЖАВНЕ
СТИМУЛЮВАННЯ РИНКУ ЗА ПЕРШОЇ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ КАДЕНЦІЇ
Б. ОБАМИ**

Журавльова Людмила Віталіївна

кандидат історичних наук,

доцент кафедри всесвітньої історії та археології,

Український державний університет імені Михайла Драгоманова, м. Київ

e-mail: zhuravlev98@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0003-1668-2774>

***Анотація.** Перша президентська каденція Барака Обами (2009 – 2013 рр.) ознаменувала значний стратегічний зсув у космічній політиці Сполучених Штатів Америки, який мав довгострокові наслідки для глобальної космічної економіки та міжнародних відносин, зокрема. Цей період став критичним перехідним моментом, що за визначенням багатьох дослідників ознаменував сучасну еру «Нового космосу» («New Space»). Відтак, актуальність теми полягає в необхідності детального аналізу того, як перша адміністрація Обами, керуючись принципами «м'якої сили», використала непрямі інструменти, такі як економічне стимулювання приватного сектору та наукова дипломатія, для відновлення та зміцнення американського глобального лідерства у космосі після періоду значних військових конфліктів та економічної нестабільності. Основна стратегічна теза, яку підтримує аналіз, полягає в тому, що Національна космічна політика 2010 року інтегрувала державне стимулювання комерціалізації у саму структуру космічної галузі (через програми «КОТС» (Commercial Orbital Transportation Services (COTS)) та «ККП» (Commercial Crew Program (CCP))) та розширила застосування наукової дипломатії (science diplomacy). Ці елементи були свідомо перетворені на центральні інструменти стратегії м'якої сили, що проектує уявлення про США як про світового лідера в інноваціях, відкритості та відповідальному використанні космічного простору.*

***Ключові слова:** космічна політика США; Б. Обама, м'яка сила; розумна сила, комерціалізація космосу; наукова дипломатія; космічний бізнес.*

Постановка проблеми. На момент приходу до влади демократичної адміністрації Б. Обами у 2009 р. американський уряд мав немалий досвід залучення приватного сектору до використання результатів космічної діяльності. Будучи беззаперечним лідером у сфері освоєння космосу, поруч із СРСР, Сполучені Штати довгий час використовували космічну галузь для вирішення складних політичних та економічних проблем. Однак, трансформаційні процеси, які відбувалися у космічній політиці США протягом усіх 2000-х рр., вимагали від нового лідера переосмислення місця і ролі американського космічного бізнесу у подальшому розвитку космічної діяльності США.

Особливо гостро стояло питання про майбутню стратегію пілотованої космонавтики США. У 2010 р. державна багаторазова транспортна космічна система «Спейс Шаттл», яка функціонувала із 1980-х рр. повинна була припинити своє існування згідно з рішенням попереднього президента Дж. У. Буша [Jenkins, 2016].

Заміни шаттлам, однак, створено ще не було, що змусило адміністрацію Б. Обама шукати механізм виходу із кризи за допомогою приватних космічних транспортних засобів.

На додаток, перша адміністрація Б. Обама зустрілася із низкою складних зовнішньополітичних викликів. Невирішеність безлічі питань на Близькому Сході та «американське перенапруження» [Лакішик, 68-69] на світовій арені змусять США переглянути свої зовнішньополітичні стратегії та доктрини. Після яскраво вираженої силової політики Дж. Буша було важливо відновити позитивний імідж США, й у космосі зокрема.

Мета статті – проаналізувати особливості космічної політики Сполучених Штатів Америки за першої каденції президента Б. Обама з огляду на формування та реалізацію державної стратегії розвитку національного космічного ринку як інструменту м'якої сили та наукової дипломатії. У дослідженні передбачається з'ясувати, яким чином стимулювання приватного сектору, інновацій та міжнародної науково-технічної співпраці сприяло зміцненню глобального впливу США через механізми наукової дипломатії («science diplomacy»).

Історіографічний огляд. Особливостям імплементації «м'якої сили» – «soft power» (через стратегію «розумної сили» – «smart power»), як інструменту зовнішньої політики США адміністрацій Б. Обама присвячено широке коло досліджень як закордонних науковців [Nye, 2007; Quessard, 2019], так і українських істориків та міжнародників [Гончар, 2012; Лакішик, 2023;]. Значна частина серед них погоджується з думкою, що в умовах «втоми від війни» та фінансової кризи перша адміністрація Обама прагнула досягти кращих результатів з меншими витратами [Duesck, 2015, p. 36], що є класичною реалізацією концепції «розумної сили».

Аналіз американської космічної політики 2010 року [National Space Policy №4, 2010] у світовій академічній спільноті був зосереджений на її радикальному відході від попередніх доктрин та її каталітичній ролі у формуванні «New Space» [Golgar & Salado, 2021; NewSpace, 2023]. На противагу парадигмі «старого космосу» («Old Space»), яка історично характеризувалася місіями, що здійснювалися переважно з міркувань національної безпеки, геополітичної конкуренції та масштабних наукових досліджень, «New Space» – це місії та проєкти, очолювані комерційними гравцями, що характеризуються інвестиціями приватного капіталу, підприємницьким духом та появою нових ринків, відкритих для різноманітної групи користувачів, які часто походять з некосмічних організацій [Davidian, 2020, p. 54-55]. Саме еволюції національної космічної потужності США через формуючу роль приватних компаній у цій галузі присвячені праці американських дослідників К. Делайна [Deline, 2025], Я. Фей та У. Пітерса [Fey & Peeters] й ін. Хоча варто зазначити, що більшість цих досліджень економічного характеру. Тож історичні передумови та аспекти розглянуті в них недостатньо.

Виклад основного матеріалу. Згідно з «ініціативою» щодо освоєння космосу попереднього президента Дж. У. Буша головним завданням США у космосі визнавалася розробка надважкої ракети-носія для завершення будівництва Міжнародної космічної станції (МКС), повернення на Місяць, і кінцева мета – політ людини на Марс [The Vision, 2004]. Головною ціллю космічної політики як і раніше залишалася «зміцнення лідерства американської нації у космосі та гарантування

своєчасної наявності космічних можливостей для сприяння цілям національної безпеки, внутрішньої безпеки та зовнішньої політики США» [National Space Policy №49, 2006]. Відтак Національна космічна політика 2006 року, прийнята адміністрацією Дж. Буша, чітко апелювала до більшої мілітаристської орієнтації та націоналістичних засад.

Ще в ході передвиборчої кампанії на пост президента у 2008 р., демократи широко розкритикували «ініціативу Дж. У. Буша» щодо освоєння космосу з точки зору її неекономності й неможливості повною мірою досягти жодної із зазначених цілей [Advancing the frontiers, 2008]. У 2009 році, коли Б. Обама став сорок четвертим президентом Сполучених Штатів, словосполучення «наукова дипломатія» («science diplomacy») заповнює коридори та офіційні документи нової адміністрації. У широкому розумінні даний термін означає сприяння транснаціональній науковій співпраці та обміну як спосіб встановлення або покращення співпраці та дружніх відносин між країнами [Turchetti, et al., 2020]. Цей інструмент м'якої сили мав стати наріжним каменем у технологічній політиці нової адміністрації, й космічній політиці зокрема.

Сформувавши у травні 2009 р. комісію з планування американських космічних польотів, яку очолив Н. Аугустін (генеральний директор аерокосмічної корпорації «Мартін Марієтта» – Martin Marietta), уряд демократів розпочав перегляд пілотованої космонавтики. Автори звіту хоча і рекомендували відмовитися від реалізації амбітної програми попередника, однак підтримували устремління попередньої адміністрації у сфері комерціалізації космічної діяльності. Так, у програмі «Констеллейшн» (Constellation, англ. «Сузір'я» – програма розвитку пілотованої космонавтики, що передбачала повернення на Місяць) було зазначено, що в міру просування вглиб Сонячної системи, уряд «буде дедалі більше покладатися на можливості приватного космічного сектору. Зокрема, Національне управління з аеронавтики та дослідження космічного простору (НАСА) має прагнути використовувати чинні або нові комерційні ракети-носії для вантажного транспортування на МКС, і, можливо, до Місяця та в інших напрямках» [Human Spaceflight, 2009, p. 17].

Виступ президента США 15 квітня 2010 р. у космічному центрі імені Дж. Кеннеді засвідчив остаточну відмову від концепцій Дж. У. Буша щодо повернення на Місяць і польоту на Марс. Проєкт державної багаторазової транспортної системи «Оріон» (Orion), яка розроблялася із середини 2000-х і яка мала прийти на заміну «Спейс Шаттлам», передбачалося зберегти, але у вигляді рятувальної капсули для МКС, а політ на Марс мав відбутися не раніше 2030-х рр. [President Barack Obama, 2010]. Таким чином президентом було намічено стратегічний перехід від попередньої мети, повернення на Місяць, до освоєння глибокого космосу (Марс та астероїди).

Відтак виходом із непростой ситуації в сфері транспортної пілотованої космонавтики мав стати остаточний перехід до використання приватних ракет-носіїв. Віра Барака Обами в здатність приватних компаній взяти на себе цю відповідальність мала підґрунтя. За кілька годин до виступу президент відвідав підприємство Ілона Маска «Спейс Ікс» (SpaceX), де створювалася частково багаторазова ракета «Фалькон 9» (Falcon 9). Відзначивши, що тестування «Фалькон 9» заплановане на найближчі тижні, Обама чітко дав зрозуміти свої наміри щодо

розвитку космічних транспортних систем. Для НАСА це стало знаком початку нового етапу, коли державні астронавти, умовно кажучи, будуть змушені купувати квитки у приватних перевізників.

Надалі ці тенденції втіляться у «Національній космічній політиці» 2010 року [National Space Policy №4, 2010]. Цей документ не просто повторив традиційні завдання для космічної галузі. Він визнав, що надійний, інноваційний та конкурентоспроможний комерційний космічний сектор є фундаментальною основою для економічного розвитку, безперервного прогресу та стійкого американського лідерства у космосі [National Space Policy №4, 2010].

Цей стратегічний відхід від жорсткого мілітаристського фокусу попередньої адміністрації, що був розкритикований консервативними аналітиками як «підпорядкування національної безпеки контролю над озброєннями» [Spring, 2010], був свідомим кроком. Він переорієнтував космічну діяльність США на формування глобальних норм, підвищення прозорості та інституційної привабливості, використовуючи м'яку силу як первинний важіль впливу [Johnson-Freese, 2011, p.].

Адміністрація взяла на себе зобов'язання максимально ефективно використовувати космічні системи та дані, отримані з них, для дослідження, моніторингу і підтримки заходів реагування на глобальні кліматичні зміни та природні катастрофи. Такий акцент на цивільних космічних технологіях із глобальним масштабом їх застосуванням, зокрема прискорення розробки супутників для спостереження Землі, дозволяє США формувати образ країни з високою відповідальністю та науковою привабливістю, що є важливим елементом їхньої м'якої сили.

Звісно були й противники таких змін, як у космічній політиці, так і у зовнішньополітичній стратегії загалом. Ф. Вольф, член Палати представників, що займалася питаннями асигнувань, торгівлі, юстиції, науки та суміжних установ, різко висловився щодо планів президента Барака Обами стосовно освоєння космосу. Він заявив, що ці плани позбавляють США лідерських позицій і фактично «прив'язують країну до Землі» на наступне десятиліття. Основними причинами такої критики стали низький пріоритет, відведений науково-дослідним місіям та пілотованій космонавтиці [Wolf, 2010].

На нашу думку, Національна космічна політика 2010 року стала логічним підсумком тривалого і складного процесу перегляду космічної політики США в постбіполярний період, повністю підтвердивши формування цілісної концепції державної політики щодо комерціалізації космічної діяльності.

У 2011 році Сполучені Штати підтвердили курс на ширшу комерціалізацію космічної сфери, ухваливши відповідний федеральний бюджет [U.S. Federal Budget, 2011]. Згідно з цим рішенням, програму «Констеллейшн» було припинено, а епоха «Спейс Шаттлів» завершилася після сорока років їх розробки та експлуатації. Основною причиною цього стало переорієнтування на використання більш ефективних приватних багаторазових транспортних космічних систем.

Поруч із цим формувалася й концепція американського лідерства Б. Обами. «Стратегія національної безпеки» 2010 року продемонструвала значний зсув у розумінні балансу сил американською адміністрацією. У вступі чітко було окреслено, що «США повинні здійснювати стратегію національного оновлення і глобального лідерства – стратегію, що модернізує основи американської сили і

впливу» [National Security Strategy, 2010]. Показовими з точки зору імплементації цієї стратегії у космічну галузь є позиції у третьому розділі цієї стратегії «Відстоювання наших інтересів»: 1) космічні можливості США є каталізатором інновацій, ключем до глобальної торгівлі, наукового прогресу та критично важливим елементом національної безпеки США, їх союзників і партнерів; 2) США мають намір забезпечувати безпеку та стабільність у космосі через реалізацію права на самооборону, поглиблення співпраці з союзниками та сприяння відповідальному й мирному використанню космосу всіма країнами; 3) для збереження переваги США необхідно інвестувати у передові космічні технології, фінансувати дослідження та розробку наступного покоління можливостей й зміцнювати космічну промислову базу, зокрема через залучення студентів до відповідних кар'єр [National Security Strategy, 2010].

Відтак, головною ідеєю даної концепції було те, що лідерство США полягає у стабілізації світоустрою. Воно прагне вирішувати світові проблеми через дипломатію, використовуючи діалог та багатостороннє співробітництво між державами та міжнародними інституціями. При цьому критично важливим є подолання егоїстичних національних інтересів заради спільного блага [Гончар, 2012, с. 9]. А космічна галузь, як одна із найбільш технологічно значущих, була чудовим полем для демонстрації переваг діалогу та співробітництва.

Діяльність першої адміністрації Б. Обама відобразила усвідомлення того, що надмірна залежність від жорсткої військової сили («sharp power») може бути контрпродуктивною у глобалізованому світі, а прагнення до космічного домінування є нереалістичним і неефективним [Johnson-Freese, 2011, р. 28]. Яскравим прикладом цього послугував випадок 2007 р. коли Китай використав протисупутникову зброю (ACAT – ASAT anti-satellite weapon) для знищення свого метеорологічного супутника, що спричинило значне забруднення космічної орбіти уламками від нього [Kan, 2007]. Цей випадок продемонстрував, що США не можуть цілком гарантувати безпеку своїх військових та комерційних супутників на навколоземній орбіті.

Після жорсткої міжнародної реакції, у 2010 році Китай знову застосував аналогічну зброю, але використавши при цьому більш коректні політичні й технічні принципи, які були розроблені США [Johnson-Freese, 2011, р. 29-30]. В даному випадку опора на міжнародний досвід була засобом, який дозволив не лише уникнути міжнародного осуду, але й уникнути тривалих наслідків забруднення навколоземної орбіти, загалом.

Одночасно найбільш показовим елементом м'якої сили в космосі ,й одночасно складовою розвитку приватного бізнесу в цій галузі, залишалася Міжнародна космічна станція. Державне стимулювання комерційного космічного ринку у період 2009 – 2013 років здійснювалося через програми «КОТС» (Commercial Orbital Transportation Services (COTS)) та «ККП» (Commercial Crew Program (CCP)) [Commercial Orbital, 2014]. Метою програми «КОТС» було підтримати приватний сектор у створенні та впровадженні систем транспортування вантажів на низьку навколоземну орбіту. Такий підхід істотно відрізнявся від традиційної моделі роботи НАСА, що базувалася на укладанні масштабних державних контрактів із чітко визначеними вимогами [Zarata, 2017]. «ККП», у свою чергу, забезпечила практичне втілення ефективного державно-приватного партнерства. Створена з метою розробки комерційних пілотованих космічних

апаратів, здатних доставляти астронавтів на МКС, ініціатива відкрила можливості для приватних компаній проектувати, будувати та експлуатувати космічні кораблі, призначені для пілотованих польотів [Commercial Crew Program].

Ключовими партнерами, які успішно довели свою спроможність доставляти вантажі на Міжнародну космічну станцію, стали «Спейс Ікс» (SpaceX) з ракетою «Фалькон 9» (Falcon 9) і кораблем «Дрегон» (Dragon) та «Орібал» (Orbital Sciences Corp.) з ракетою «Антарес» (Antares) і капсулою «Сігнус» (Cygnus). Ці успіхи, зафіксовані у 2012 та 2013 роках відповідно, ознаменували нову еру космічних польотів [Commercial Resupply].

У світлі досягнень американського приватного космічного сектору важливо підкреслити, що значним фактором цього прогресу було рішення уряду зберегти МКС як платформу для випробувань приватних космічних кораблів. Саме ця стратегія стала ключовим аргументом для адміністрації Барака Обами у продовженні терміну експлуатації МКС щонайменше до 2020 року, а пізніше до 2024 року [Holdren & Bolden, 2014]. Ефективність цієї стратегії підтверджується тим, що у подальшому її період використання було продовжено до 2030 року [Donaldson, 2024].

Висновки. Спадщина першої адміністрації Б. Обами, перш за все, полягає у тому, що відбувся перехід від простої співпраці між державними та приватними акторами у межах купівля-продаж до застосування державного фінансування як засобу для формування нового ринку космічних продуктів та послуг.

Відтак, Національна космічна політика 2010 року була спрямована на впровадження інновацій та фінансову економію, що підтверджує скасування дорогої програми «Констеллейшн». А перехід до активного державного стимулювання комерціалізації став можливим не лише через усвідомлення урядом США необхідності пошуку більш дієвих механізмів залучення коштів у космічні програми, але й тому, що комерційні космічні підприємства Сполучених Штатів демонстрували належну готовність до активної участі у реалізації національних програм з освоєння космічного простору.

Відповідно, сутність політичного доробку першої президентської адміністрації Б. Обами зводиться до створення якісно нової комерційної моделі у космічній діяльності США, де широко задіяні ринкові механізми конкуренції і зменшення витрат у сфері пілотованих польотів.

Парадигма «Нового космосу», яка виникла в результаті цих зусиль, була результатом вдалого застосування елементів м'якої сили, зокрема через наукову дипломатію. У цьому контексті, ключовим елементом, який підкреслив зсув у бік м'якої сили, стало вироблення спільних міжнародних зусиль щодо збереження Міжнародної космічної станції. Завдяки цьому першій адміністрації Б. Обами вдалося не лише скоротити витрати, але й зробити доступ до космосу доступнішим.

Окрім того, космічна політика США в цей період була органічно інтегрована у «Стратегію національної безпеки». Саме в роки першої каденції Б. Обами приходить усвідомлення того, що майбутнє американського лідерства ґрунтується на гармонійному поєднанні різноманітних інструментів впливу.

Список використаних джерел і літератури

- Abbey A. D., 2024. *NASA Selects International Space Station US Deorbit Vehicle*. [Електронний ресурс]: <https://surl.lt/ianadi>
- Advancing the frontiers of space exploration B. Obama for America, 2008. [Електронний ресурс]: speech [was delivered August 15, 2008]. – Mode of access: <https://goo.gl/q0bzEу>
- Baker S., 2010. *Obama's National Space Policy: Subordinating National Security to Arms Control*. Webmemo, The Heritage Foundation, No. 2950, July 6, 2010. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/iipbfg>
- Kan S., China's Anti-Satellite Weapon Test. Shirley Kan CRS Report for Congress Order. Code RS22652. April 23, 2007. [Електронний ресурс]: <https://surl.lu/viуyoj>
- Commercial Crew Program. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/jeadtd>
- Commercial Orbital Transportation Services A New Era in Spaceflight, 2014. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/frspwt>
- Commercial Resupply Services Overview. [Електронний ресурс]: <https://surli.cc/bbdrлу>
- Davidian K., 2020. Definition of NewSpace. *New Space*. 8. 53-55. 10.1089/space.2020.29027.kda.
- Deline C. B., 2025. *National Space Power Analysis Through Organizational and Market Evolution*. Master's Thesis, Massachusetts Institute of Technology, System Design and Management Program, May 2025. [Електронний ресурс]: <https://dspace.mit.edu/handle/1721.1/162505>
- Dueck C., 2015. *The Obama Doctrine, American Grand Strategy Today*. Oxford: Oxford UP, 323.
- Fey J. & Peeters W., 2025. The Changing Economy of Space Application and Exploration: A Catalyst for International Cooperation? Expert Analysis. LSE IDEAS Space Policy Project, March 2025. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/cvhvpw>
- Golkar A. & Salado A., 2020. Definition of New Space -Expert Survey Results and Key Technology Trends. *IEEE Journal on Miniaturization for Air and Space Systems*. PP. 1-1. 10.1109/JMASS.2020.3045851. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/kbzkae>
- Holdren J. P. & Bolden C., 2014. Obama Administration Extends International Space Station until at Least 2024. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/egidsj>
- Human Spaceflight Program Worthy of a Great Nation, 2009. [Електронний ресурс]: Final Report Review of United States Human Space Flight Plans Committee [released October 22, 2009]. – Mode of access: <https://surl.li/qdenqy>
- Jenkins D. R., 2016. *Space Shuttle: Developing an Icon 1972 – 2013*. Specialty Press. 1584.
- Johnson-Freese J., 2011. The 2010 National Space Policy: Down to Earth?. *Space and Defense*, 5 (0), Article 5. doi: 10.32873/uno.dc.sd.05.01.1149. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/swgwrs>
- National Security Strategy, 2010. Washington D.C: The White House, May 2010. [Електронний ресурс]: <https://surli.cc/mxkzuu>
- National Space Policy №4, 2010. President Policy Directive [released June 29, 2010]. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/ygcdyn>
- National Space Policy №49, 2006. National Security Presidential Directive. [released August 31, 2006]. [Електронний ресурс]: <https://irp.fas.org/offdocs/nspd/space.html>
- NewSpace: The Emerging Commercial Space Industry, 2023. [Електронний ресурс]: <https://surl.lt/tzqhxn>
- Nye J. S. (Jr.) & Armitage R., 2007. Commission on Smart Power: A smarter, more secure America. Center for Strategic and International Studies (CSIS), Library of Congress. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/wxbpdl>
- President Barack Obama on Space Exploration in the 21st Century, 2010. Speech [was delivered April 15, 2010]. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/hnsnkh>
- Quessard M., 2019. Rebranding Soft Power : Assessing Obama's Smart Power Strategies. *Études anglaises*. 72. 469. 10.3917/etan.724.0469.
- The Vision for Space Exploration Study, 2004. NASA [released February, 2004]. [Електронний ресурс]: <https://goo.gl/ShHu9v>
- Turchetti S., Adamson M., Rispoli G., et. al., 2020. Introduction: Just Needham to Nixon? On Writing the History of «Science Diplomacy». *Historical Studies in the Natural Sciences*, 50(4), 323-339. doi: <https://doi.org/10.1525/hsns.2020.50.4.323>
- U.S. Federal Budget 2011: Barack Obama Administration. [Електронний ресурс]: <https://goo.gl/vToAVb>

Wolf F., 2010. Don't Forsake U.S. Leadership in Space. *Spacenews*. April 25, 2010. [Електронний ресурс]: <https://goo.gl/q2VP6h>

Zapata E., 2017. An Assessment of Cost Improvements in the NASA COTS/CRS Program and Implications for Future NASA Missions. The American Institute of Aeronautics & Astronautics Space 2017 Forum Session: Space Cost and Economics, Orlando FL, September 12-14, 2017. [Електронний ресурс]: <https://surl.li/jzsach>

Гончар Б., 2012. Зовнішня політика адміністрації Б. Обама на шляху відновлення американського лідерства. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*, 113, 8-13.

Лакішик Д., 2023. Формування зовнішньополітичних стратегій та доктрин США на початку ХХІ ст.: практичний вимір. *Американська історія та політика: науковий журнал*, 15, 65-85.

References

Abbey A. D., 2024. *NASA Selects International Space Station US Deorbit Vehicle*. Retrieved from <https://surl.lt/ianadi> [in English].

Advancing the frontiers of space exploration B. Obama for America, 2008. Retrieved from speech [was delivered August 15, 2008]. – Mode of access: <https://goo.gl/q0bzEy> [in English].

Baker S., 2010. *Obama's National Space Policy: Subordinating National Security to Arms Control*. Webmemo, The Heritage Foundation, No. 2950, July 6, 2010. Retrieved from <https://surl.li/iipbfg> [in English].

Kan S., China's Anti-Satellite Weapon Test. Shirley Kan CRS Report for Congress Order. Code RS22652. April 23, 2007. Retrieved from <https://surl.lu/viwyoj> [in English].

Commercial Crew Program. Retrieved from <https://surl.li/jeadtd> [in English].

Commercial Orbital Transportation Services A New Era in Spaceflight, 2014. Retrieved from <https://surl.li/frspwt> [in English].

Commercial Resupply Services Overview. Retrieved from <https://surli.cc/bbdrly> [in English].

Davidian K., 2020. Definition of NewSpace. *New Space*. 8. 53-55. 10.1089/space.2020.29027.kda. [in English].

Deline C. B., 2025. *National Space Power Analysis Through Organizational and Market Evolution*. Master's Thesis, Massachusetts Institute of Technology, System Design and Management Program, May 2025. Retrieved from <https://dspace.mit.edu/handle/1721.1/162505> [in English].

Dueck C., 2015. *The Obama Doctrine, American Grand Strategy Today*. Oxford: Oxford UP, 323. [in English].

Fey J. & Peeters W., 2025. The Changing Economy of Space Application and Exploration: A Catalyst for International Cooperation? Expert Analysis. LSE IDEAS Space Policy Project, March 2025. Retrieved from <https://surl.li/cvhvpw> [in English].

Golkar A. & Salado A., 2020. Definition of New Space -Expert Survey Results and Key Technology Trends. *IEEE Journal on Miniaturization for Air and Space Systems*. PP. 1-1. 10.1109/JMASS.2020.3045851. Retrieved from <https://surl.li/kbzkae> [in English].

Holdren J. P. & Bolden C., 2014. Obama Administration Extends International Space Station until at Least 2024. Retrieved from <https://surl.li/egidsj> [in English].

Honchar B., 2012. Zovnishnia polityka administratsii B. Obamy na shliakhu vidnovlennia amerykanskoho liderstva. [*Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Istorii*], 113, 8-13 [in Ukrainian].

Human Spaceflight Program Worthy of a Great Nation, 2009. Retrieved from Final Report Review of United States Human Space Flight Plans Committee [released October 22, 2009]. – Mode of access: <https://surl.li/qdenqy> [in English].

Jenkins D. R., 2016. *Space Shuttle: Developing an Icon 1972 – 2013*. Specialty Press. 1584. [in English].

Johnson-Freese J., 2011. The 2010 National Space Policy: Down to Earth?. *Space and Defense*, 5 (0), Article 5. doi: 10.32873/uno.dc.sd.05.01.1149. Retrieved from <https://surl.li/swgwrs> [in English].

Lakishyk D., 2023. Formuvannia zovnishnopolitychnykh stratehii ta doktryn SShA na pochatku KhKhI st.: praktychnyi vymir. [*Amerykanska istoriia ta polityka: naukovyi zhurnal*], 15, 65-85 [in Ukrainian].

National Security Strategy, 2010. Washington D.C: The White House, May 2010. Retrieved from <https://surli.cc/mxkzuo> [in English].

National Space Policy №4, 2010. President Policy Directive [released June 29, 2010]. Retrieved from <https://surli.li/ygodyn> [in English].

National Space Policy №49, 2006. National Security Presidential Directive. [released August 31, 2006]. Retrieved from <https://irp.fas.org/offdocs/nspd/space.html> [in English].

NewSpace: The Emerging Commercial Space Industry, 2023. Retrieved from <https://surli.lt/tzqhx> [in English].

Nye J. S. (Jr.) & Armitage R., 2007. Commission on Smart Power: A smarter, more secure America. Center for Strategic and International Studies (CSIS), Library of Congress. Retrieved from <https://surli.li/wxbpdl> [in English].

President Barack Obama on Space Exploration in the 21st Century, 2010. Speech [was delivered April 15, 2010]. Retrieved from <https://surli.li/hnskh>

Quessard M., 2019. Rebranding Soft Power : Assessing Obama's Smart Power Strategies. *Études anglaises*. 72. 469. 10.3917/etan.724.0469 [in English].

The Vision for Space Exploration Study, 2004. NASA [released February, 2004]. Retrieved from <https://goo.gl/ShHu9v> [in English].

Turchetti S., Adamson M., Rispoli G., et. al., 2020. Introduction: Just Needham to Nixon? On Writing the History of «Science Diplomacy». *Historical Studies in the Natural Sciences* , 50(4), 323-339. doi: <https://doi.org/10.1525/hsns.2020.50.4.323>. [in English].

U.S. Federal Budget 2011: Barack Obama Administration. Retrieved from <https://goo.gl/vToAVb> [in English].

Wolf F., 2010. Don't Forsake U.S. Leadership in Space. *Spacenews*. April 25, 2010. Retrieved from <https://goo.gl/q2VP6h> [in English].

Zapata E., 2017. An Assessment of Cost Improvements in the NASA COTS/CRS Program and Implications for Future NASA Missions. The American Institute of Aeronautics & Astronautics Space 2017 Forum Session: Space Cost and Economics, Orlando FL, September 12-14, 2017. Retrieved from <https://surli.li/jzsach> [in English].

SOFT POWER IN US SPACE POLICY: STATE STIMULATION OF THE MARKET DURING B. OBAMA'S FIRST PRESIDENTIAL TERM

Liudmyla Zhuravlova

Candidate of Historical Sciences,

Associate Professor of the Department of World History and Archeology,

Dragomanov Ukrainian State University, Kyiv

Abstract. . *The first presidential term of Barack Obama (2009 – 2013) marked a significant strategic shift in the space policy of the United States of America, which had long-term consequences, particularly for the global space economy and international relations. This period became a critical transitional moment that, according to many researchers, heralded the modern era of «New Space». Consequently, the relevance of this topic lies in the need for a detailed analysis of how the first Obama administration, guided by the principles of «soft power», utilized indirect instruments – such as the economic stimulation of the private sector and «science diplomacy» – to restore and strengthen American global leadership in space following a period of significant military conflicts and economic instability. The main strategic thesis supported by this analysis is that the 2010 National Space Policy integrated state stimulation of commercialization into the very structure of the space industry (through the Commercial Orbital Transportation Services (COTS) and Commercial Crew Program (CCP)) and expanded the application of science diplomacy. These elements were deliberately transformed into central instruments of the soft power strategy, projecting an image of the US as a global leader in innovation, openness, and the responsible utilization of outer space.*

Key words: *US space policy, B. Obama, soft power, smart power, commercialization of space, science diplomacy, space business.*